

VENNOOTSCHAPSBELASTING: DE GROOTSTE FISCALE KORTINGEN IN 2009

De sleutelgegevens van dit dossier

- **14,3 miljard euro.** De totale fiscale korting van de vennootschappen in onze top 50.
- **9,9 miljard euro.** De fiscale korting van deze top 50 als men de totale korting vermindert met de 'definitief belaste inkomsten (DBI)' en de vroegere verliezen
- **2504,1 gesneuvelde banen.** Het aantal fulltime equivalenten dat verloren ging in deze top 50 van 2008 tot 2009. Dat is een banenverlies van 3,6%.
- **0,57%.** Het gemiddelde belastingtarief op deze top 50.
- **3,76%.** De gemiddelde heffing op de 500 vennootschappen met de grootste gerealiseerde winsten in 2009.

AB InBev, Solvay en KBC Groep vervoegen het gezelschap van maatschappijen die geen belasting betalen

Wij hebben in de voorbije weken het zeer lage belastingtarief van enkele maatschappijen aan het licht gebracht (ArcelorMittal, Electrabel, Janssen Pharmaceutica). De studie die we vandaag voorleggen maakt de fiscale gegevens van nieuwe vennootschappen openbaar. En dat zijn zwaargewichten. AB InBev slaagt erin nul euro belasting te betalen op een winst van 6,38 miljard. Ook grote groepen als Solvay en KBC Groep staan nu op nul euro belastingen. ExxonMobil betaalt... 1019 euro belasting op een winst van meer dan 5 miljard euro.

Er is bij deze misstand dus geen sprake van geïsoleerde gevallen. Wat een fiscale hel is voor de gemiddelde burger, is een fiscaal paradijs voor de vennootschappen en met name voor de transnationale maatschappijen.

Het normaal belasten van 50 vennootschappen zou tweederde van de gevraagde budgettaire inspanning opleveren

Onze top 50 (zie tabel 1) toont een fiscale korting van 14,3 miljard euro. Indien deze 50 vennootschappen niet aan een tarief van 0,57% waren belast maar aan het normale tarief van 33,99%, dan zou dat bijna tweederde (65%) van de tegen 2015 gevraagde budgettaire inspanning van 22 miljard opleveren.

Het schrappen van de notionele interesten (gelinkt aan het einde van de coördinatiecentra), een voorstel van de PVDA, zou voor de 50 vennootschappen die we in onderstaande tabel 1 opnemen alleen al 2,6 miljard euro opleveren.

Het schrappen van de fiscale aftrek van de meerwaarde van aandelen zou – toegepast op deze 50 vennootschappen – 6,5 miljard euro opbrengen.

Tabel 1 - Top 50 van de grootste fiscale kortingen

A. Rang	B. Naam	C. Winst voor belasting	D. Reële belasting	E. [C x 33,99%] 'Normale' belasting	F. [E-D] Fiscaal cadeau	G. [D/C] Belasting tarief
1	ANHEUSER-BUSCH INBEV	6.378.211.000 €	0 €	2.167.953.919 €	2.167.953.919 €	0,00%
2	EXXONMOBIL PETROLEUM & CHEMICAL	5.047.887.000 €	1.019 €	1.715.776.791 €	1.715.775.772 €	0,00%
3	INBEV BELGIUM	3.973.315.000 €	0 €	1.350.529.769 €	1.350.529.769 €	0,00%
4	UNILIN HOLDING BVBA	3.265.484.000 €	0 €	1.109.938.012 €	1.109.938.012 €	0,00%
5	GROUPE BRUXELLES LAMBERT	3.186.000.000 €	0 €	1.082.921.400 €	1.082.921.400 €	0,00%
6	SUEZ-TRACTEBEL	2.284.767.000 €	489.000 €	776.592.303 €	776.103.303 €	0,02%
7	HEWLETT-PACKARD COORDINATION CENTER	2.150.509.000 €	8.489.000 €	730.958.009 €	722.469.009 €	0,39%
8	ELECTRABEL	1.550.653.000 €	557.000 €	527.066.955 €	526.509.955 €	0,04%
9	PUBLIGAZ - PUBLIGAS	1.326.875.000 €	0 €	451.004.813 €	451.004.813 €	0,00%
10	ARCELORMITTAL FINANCE AND SERVICES BELGIUM	1.288.708.000 €	0 €	438.031.849 €	438.031.849 €	0,00%
11	ETABLISSEMENTS DELHAIZE FRERES ET CIE LE LION	988.627.000 €	-375.000 €	336.034.317 €	336.409.317 €	-0,04%
12	GLAXOSMITHKLINE BIOLOGICALS	1.088.416.162 €	76.484.141 €	369.952.653 €	293.468.512 €	7,03%
13	GDF SUEZ CC	842.555.000 €	1.292.000 €	286.384.445 €	285.092.445 €	0,15%
14	ING BELGIUM	1.131.430.000 €	130.734.000 €	384.573.057 €	253.839.057 €	11,55%
15	BASF ANTWERPEN	579.178.000 €	126.000 €	196.862.602 €	196.736.602 €	0,02%
16	IKEA SERVICE CENTRE	446.375.000 €	82.000 €	151.722.863 €	151.640.863 €	0,02%
17	DOLOMIES DE MARCHE-LES-DAMES SA	378.634.000 €	2.863 €	128.697.697 €	128.694.834 €	0,00%
18	CARSPORT	370.681.000 €	18.879 €	125.994.472 €	125.975.593 €	0,01%
19	MEDTRONIC EUROPE	368.647.000 €	0 €	125.303.115 €	125.303.115 €	0,00%
20	RAFFINERIE TIRLEMONTTOISE	340.255.000 €	0 €	115.652.675 €	115.652.675 €	0,00%
21	FORTUM PROJECT FINANCE	274.681.000 €	1.972 €	93.364.072 €	93.362.100 €	0,00%
22	DEXIA INVESTMENT COMPANY	264.295.000 €	0 €	89.833.871 €	89.833.871 €	0,00%
23	SOLVAY	264.812.000 €	0 €	90.009.599 €	90.009.599 €	0,00%
24	BELGACOM	244.110.000 €	5.955 €	82.972.989 €	82.967.034 €	0,00%
25	STATKRAFT TREASURY CENTRE	220.660.000 €	1.779.000 €	75.002.334 €	73.223.334 €	0,81%
26	UMICORE	194.516.000 €	0 €	66.115.988 €	66.115.988 €	0,00%
27	TYCO ELECTRONICS RAYCHEM	220.504.000 €	4.679.000 €	74.949.310 €	70.270.310 €	2,12%
28	KBC GROUPE - KBC GROEP	139.431.000 €	0 €	47.392.597 €	47.392.597 €	0,00%
29	EXXONMOBIL BELGIUM FINANCE	197.731.516 €	1.164.193 €	67.208.942 €	66.044.749 €	0,59%
30	SOFINA	199.964.000 €	2.061.000 €	67.967.764 €	65.906.764 €	1,03%
31	COBREW	190.693.000 €	2.089 €	64.816.551 €	64.814.462 €	0,00%
32	BSS INVESTMENTS	190.848.000 €	141.000 €	64.869.235 €	64.728.235 €	0,07%
33	STATOIL ASA	189.577.000 €	0 €	64.437.222 €	64.437.222 €	0,00%
34	UCB	185.871.000 €	23.000 €	63.177.553 €	63.154.553 €	0,01%
35	EDF INVESTISSEMENTS GROUPE	191.194.000 €	2.106.000 €	64.986.841 €	62.880.841 €	1,10%
36	COORDINATIE CENTRUM NESTLE	183.458.000 €	472.000 €	62.357.374 €	61.885.374 €	0,26%
37	KBC CREDIT INVESTMENTS	181.876.000 €	0 €	61.819.652 €	61.819.652 €	0,00%
38	BASF COORDINATION CENTER	182.989.000 €	2.213.000 €	62.197.961 €	59.984.961 €	1,21%
39	BAYER ANTWERPEN	191.957.000 €	5.736.000 €	65.246.184 €	59.510.184 €	2,99%
40	SABAM	174.490.000 €	9.952 €	59.309.151 €	59.299.199 €	0,01%
41	MOUTERIJ ALBERT	169.076.000 €	0 €	57.468.932 €	57.468.932 €	0,00%
42	AGFA-GEVAERT	172.428.000 €	31.000 €	58.608.277 €	58.577.277 €	0,02%
43	SOCOFE	175.323.000 €	1.329.000 €	59.592.288 €	58.263.288 €	0,76%
44	ACKERMANS EN VAN HAAREN	165.857.000 €	240.000 €	56.374.794 €	56.134.794 €	0,14%
45	HOLCIBEL	169.660.114 €	2.197.352 €	57.667.473 €	55.470.121 €	1,30%
46	ELSTHER HOLDING NV	162.978.000 €	120.000 €	55.396.222 €	55.276.222 €	0,07%
47	PAVA HOLDING NV	162.942.000 €	118.000 €	55.383.986 €	55.265.986 €	0,07%
48	ARCELORMITTAL BELGIUM HOLDING	165.024.000 €	1.011.000 €	56.091.658 €	55.080.658 €	0,61%
49	INTERFIN	161.524.000 €	490 €	54.902.008 €	54.901.518 €	0,00%
50	PFIZER	159.719.000 €	0 €	54.288.488 €	54.288.488 €	0,00%
TOTAAL		42.735.395.792 €	243.341.905 €	14.525.761.030 €	14.282.419.125 €	0,57%

50 vennootschappen, 14,3 miljard fiscale korting

Deze Belgische vennootschappen of Belgische filialen van buitenlandse multinationals realiseren gigantische winsten. Maar in wat voor hen een fiscaal paradijs is, betalen zij gemiddeld welgeteld... 0,57% belastingen.

Na onze onthullingen over de fiscale resultaten van ArcelorMittal, Janssen Pharmaceutica en Electrabel kon men nog denken dat het ging om occasionele verrassingen. Het klassement hierboven – het zijn exclusieve gegevens – toont dat het helemaal niet gaat over uitzonderingen bij maar enkele grote ondernemingen.

Dit klassement stoelt op een tamelijk eenvoudige calculatie. In ons land is de belastingvoet op vennootschappen officieel 33,99%. Maar er zijn talrijke fiscale aftrekken (fiscale cadeaus), die wegen op de inkomsten van de staat. Wij hebben dus de vergelijking gemaakt tussen de reële belasting op de vennootschappen, en de belasting die ze zouden betalen indien ze werkelijk aan een belastingtarief van 33,99% zouden belast zijn. Het verschil tussen deze twee bedragen noemen we fiscale korting. We hebben ons daarbij beperkt tot de 50 vennootschappen met de grootste fiscale kortingen.

Deze vennootschappen lieten samen een totale winst optekenen van 42,7 miljard euro. Daarop betaalden zij... 0,2 miljard belasting. Dat is een tarief van 0,57%. Met het normale, officiële tarief van 33,99% zou de staatskas 14,3 miljard meer geïnd hebben.

Zelfs met het behoud van de aftrek 'definitief belaste inkomsten', die nochtans voor discussie vatbaar is (zie de 'sinterklaascatalogoog' hieronder) en met het behoud van de aftrek van vroegere verliezen, maar met schrapping van de andere aftrekken, zou de staat nog 9,9 miljard verdienen.

9,9 miljard of 14,3 miljard, misschien kan men zich geen concrete voorstelling maken van deze enorme bedragen. Daarom als vergelijkingspunt: in 2009 bedroeg de belasting die betaald werd door alle vennootschappen van het land samen 8,1 miljard euro.

Anders gezegd. Indien men deze 50 grote vennootschappen zou verplichten het normale tarief te betalen, dan zou daarmee meteen een substantieel stuk gevonden zijn van de 22 miljard die tegen 2015 moeten gevonden worden om het overheidstekort weg te werken.

Sommigen zijn, om de een of andere reden, van mening dat men de fiscale cadeaus aan deze vennootschappen moet behouden. Zij kunnen misschien een bedrag naar keuze overmaken op rekeningnummer 271-2345569-24 van de Stichting 'Een Sinterklaas voor de Multinationals'. Opgelet, deze storting is fiscaal niet-aftrekbaar.

De sinterklaascatalogoog: de belangrijkste fiscale aftrekken door de grote vennootschappen

Zoals gezegd, het officiële tarief van de vennootschapsbelasting is 33,99%. Dat tarief is van toepassing op de belastbare grondslag. Die belastbare grondslag is: de winst (voor belasting) van de vennootschap, maar verminderd, al naargelang het geval, met een reeks fiscale aftrekken. De reële belasting kan dus veel lager zijn. Ze kan zelfs tot nul herleid worden, indien het totaal van de aftrekken groter is dan de winst. Wat volgt is een summier voorstelling van de belangrijkste aftrekken die de vennootschappen uit

onze top 50 hanteren, in de wetenschap dat de ene aftrek de andere niet uitsluit. Vennootschappen maken aanspraak op verschillende aftrekken tegelijk.

• **Het fiscale regime van de coördinatiecentra**

Sedert 1982 hebben ongeveer 200 multinationale bedrijven in België een coördinatiecentrum in handen dat van een bijzonder voordelig fiscaal statuut geniet (de Cost plus) Op die manier betaalt Hewlett-Packard CC (n°7) 0,39% belasting, GDF-Suez CC (n°13) 0,15% en Ikea Service Centre (n°16) 0,02%.

De Europese Unie heeft België gesommeerd een einde te maken aan dit afslankende regime. Veel coördinatiecentra hebben er al geen recht meer op (afhankelijk van de datum waarop zij de toestemming van de Belgische autoriteiten hebben verkregen). Maar tot einde 2010 kunnen de laatsten er nog van genieten. Intussen is er al een maatregel genomen om een gelijkaardig fiscaal voordeel te garanderen: de notionele interesten.

• **De notionele interest**

Deze maatregel is van kracht sinds 2006 en alle vennootschappen kunnen er een beroep op doen maar sommige vennootschappen halen er veel meer voordeel uit dan anderen. In 2009 spande ArcelorMittal Finance & Services Belgium (n°10) daarbij de kroon. Deze vennootschap kon 1.288.806.525 euro notionele interesten aftrekken. In een vorig rapport hebben we aangegeven dat deze onderneming daardoor amper 496 euro belastingen heeft betaald. In feite moet men van dat bedrag nog een fiscale regularisatie van de voorgaande jaren aftrekken, zodat deze onderneming in 2009 geen cent belasting betaald heeft.

Politiek wordt dit fiscaal cadeau nogal eens verkocht met het argument dat het investeringen en banen aantrekt. Het cadeau wordt nochtans zonder enige voorwaarde toegekend. In onze tabel van 50 vennootschappen ging de tewerkstelling van 68.896,2 fulltime equivalenten in 2008 naar 66.392,1 in 2009. Dat is een daling van het aantal banen met 3,6% en een verlies van 2.504,1 fulltime equivalenten.

Sinds 2006 hebben transnationale groepen vennootschappen in België opgericht speciaal met het oog op deze notionele interesten. Dat is het geval voor ArcelorMittal met een van haar andere filialen (n°48), mais ook voor de energiegroepen Fortum (n°21), ExxonMobil (n°29) en EDF (n°35) en voor de banken Dexia (n°22) en KBC (n°37). In 2009 hebben deze 6 vennootschappen samen 1,48 miljard notionele interesten afgetrokken. Jazeker, zij hebben voor werkgelegenheid gezorgd: samen 12,4 fulltime equivalenten. Of 2 banen per vennootschap.

• **De meerwaarde op aandelen**

Een vennootschap die aandelen koopt en ze daarna tegen hogere koers verkoopt, realiseert een meerwaarde die de winsten doet aangroeien. Nochtans zijn deze inkomsten in België niet belastbaar. Tabel 2 toont hoe zwaar deze maatregel wel weegt voor wat de bedrijven in ons klassement betreft.

Voor de nummers 1 en 3 van dat klassement halen er profijt uit. Het gaat daar over de moedermaatschappij en het belangrijkste Belgische filiaal van AB InBev, de nummer één van het bier in de wereld, gecontroleerd door de rijkste families van België. Twee van deze families trokken via deze maatregel 7,7 miljard euro af. En GBL (n°5), de belangrijkste holding van de miljardair Albert Frère, trok op dezelfde manier 3 miljard euro af.

• **De aftrek van vroegere verliezen**

Een Belgische vennootschap mag van haar belastbare grondslag alle verliezen uit het verleden aftrekken. Anders dan de vorige maatregelen, lijkt deze maatregel logisch. Toch weze hier gezegd dat deze aftrek van vroegere verliezen in het verleden beperkt was in de tijd.

• De andere aftrekken

Tot deze categorie behoren minder courante aftrekken of moeilijk thuis te brengen aftrekken in de fiscale bijlage van de jaarrekeningen. (Behalve de 6 vennootschappen die deze bijlage gewoon niet invullen, zijn er andere die vermeldingen neerschrijven die zo precies zijn als 'bedragen wettelijk aftrekbaar'.) Hierbij behoren onder meer de 490 miljoen euro aftrek die de farmaceutische firma GlaxoSmithKline Biologicals (n°12) wist binnen te rijven onder de noemer 'aftrekken van inkomsten uit brevet'.

• De aftrek definitief belaste inkomsten (DBI)

In ons klassement maken talrijke vennootschappen gebruik van de aftrek DBI, te beginnen met ExxonMobil Petroleum & Chemical (n°2) dat hier op z'n eentje 5,3 miljard aftrekt.

Is deze aftrek gerechtvaardigd? Ons standpunt is genuanceerd. De aftrek wordt als volgt geargumenteed: Wanneer een moedermaatschappij dividenden uitgekeerd krijgt van haar filialen, dan doen die de inkomsten van de moedermaatschappij groeien; maar omdat deze dividenden komen uit de winst van de filialen, die al eens belast is, is het normaal dat de moedermaatschappij niet een tweede keer belast wordt. De aftrek DBI zorgt ervoor dat de ontvangen dividenden niet belast worden. Dat lijkt logisch. Toch kun je er een aantal bedenkingen bij maken:

1. De aftrek DBI is slechts toegestaan aan vennootschappen die minstens 10% van het kapitaal of een participatie van minstens 1,2 miljoen euro bezitten. De kleine aandeelhouders hebben er dus geen toegang toe. De uitwijking voor de dubbele taxatie lijkt dus toch niet zo'n evident principe.

2. De aftrek DBI is ook toegestaan wanneer de dividenden zijn uitgekeerd door een vennootschap die niet of nauwelijks belastingen betaalt. Opgelet, wanneer een moedermaatschappij dividenden van filialen uit belastingparadijzen int, kan ze de aftrek DBI niet laten gelden. Maar wanneer deze filialen in het belastingparadijs België gedomicilieerd zijn, waar ze dankzij de notionele interest geen belasting betalen, kan de moedermaatschappij alsnog de aftrek DBI aanwenden. Dat verdient de naam DNBI: definitief niet-belaste inkomsten.

3. De aftrek DBI werkt constructies in de hand zoals die van Albert Frère: een cascade van holdings die hem toelaat grote groepen te controleren vertrekkend van een relatief klein kapitaal.

4. Ten slotte is er het gegeven van de gemengde holdings, maatschappijen die holdingactiviteiten (het controleren van filialen) cumuleren met industriële en/of commerciële activiteiten. Typisch voorbeeld: Electrabel (n°8). Omdat de Belgische wetgever geen beperkingen oplegt aan deze maatschappijen, kunnen zij grote schulden aangaan om hun holdingactiviteit te ontwikkelen. En omdat de inkomsten uit die activiteit niet belastbaar zijn, dankzij de aftrek DBI, kan de interestlast van hun schulden afgetrokken worden van hun industriële inkomsten. Daardoor worden zij noch op hun holdingactiviteit, noch op hun industriële activiteit belast.

Tabel 2 - Raming van de fiscale aftrekken*

Coördinatiecentra	7,8%
Notionele interest	10,4%
Meerwaarde op aandelen	45,8%
Aftrek vroegere verliezen	1,1%
Aftrek DBI	29,9%
Andere	5,0%
TOTAAL	100,0%

* Zoals aangegeven in het jaarrapport van 45 van de 50 vennootschappen in ons klassement.

Een ander klassement: de top 500 van de winsten

In de marge van bovenstaande tabel 1 met de top 50 van de grootste fiscale kortingen, kun je een ander klassement opstellen: dat van de top 500 van de grootste winsten, gerealiseerd door Belgische maatschappijen in 2009. In dat klassement worden de vennootschappen niet geklasseerd volgens het bedrag van hun fiscale korting maar volgens hun gerealiseerde winsten, los van wat zij aan belastingen betalen. Er zitten dus ook vennootschappen tussen die sterk (normaal) belast worden.

Het resultaat is nochtans verrassend. Die 500 maatschappijen realiseerden samen een totale winst (voor belastingen) van 66,6 miljard euro. Daarop betaalden ze alles samen 2,5 miljard euro belasting. Dat is een gemiddeld tarief van... 3,76%.

Dat is niet verwonderlijk als je weet dat bijna tweederde van deze maatschappijen (327 op 500) minder dan 5% belasting betaalde. Nauwelijks 70 maatschappijen – dat is 1 op 7 – betaalden meer dan 30% belasting.

Het was al geweten dat de vennootschappen in België veel minder belast worden dan de werkende bevolking. Een recente studie van het ACV bevestigt dat nog maar eens: de studie geeft aan dat het reële belastingtarief voor de vennootschappen nauwelijks 13,6% zou bedragen. Ons klassement van de top 500 toont dat er bovenop ook nog eens een grote ongelijkheid heerst bij de vennootschappen zelf: de grote vennootschappen worden duidelijk minder belast dan de kmo's.

Het fiscale alternatief van de PVDA

Voor de Partij Van De Arbeid zijn de meeste fiscale aftrekken alleen maar buitenkansjes die de werkgelegenheid geenszins bevorderen. Het effect ervan is een stijging van de winsten van de grote vennootschappen, terwijl in de laatste dertig jaar het deel van de winsten van de ondernemingen in het nationaal inkomen verdubbelde, ten koste van de lonen. Het is dus logisch dat de budgettaire inspanning waar ons land voor staat gedragen wordt, langs de ene kant door de vennootschappen, langs de andere kant door het 2% van de rijkste huishoudens die door de Miljonairstaks van de PVDA gevisieerd worden.

Op het vlak van de vennootschapsbelasting stelt de PVDA de volgende maatregelen voor:

- Afschaffing van de notionele interest (gelinkt aan het einde van de coördinatiecentra).
- Afschaffing van de vrijstelling van de meerwaarde op aandelen.
- Verbod op gemengde holdings.
- Beperking van de aftrek DBI: aftrek tot aan het bedrag van een geconsolideerde heffing die niet lager mag liggen dan het nominale tarief van de vennootschapsbelasting.

Noot

Er is een onderscheid tussen twee noties:

Fiscale aftrek: notionele interest, aftrek meerwaarde op aandelen enzovoort. Heeft als effect de belastbare grondslag te verminderen vóór toepassing van het tarief vennootschapsbelasting (33,99%).

Fiscale korting: het verschil tussen de reël betaalde belasting en de belasting die aan een normaal tarief van 33,99% zou betaald zijn. Het bedrag van de fiscale korting vertegenwoordigt de gemiste inkomsten voor de staat (anders dan de fiscale aftrek, die het verlies aan fiscale grondslag aangeeft).

Auteur: Marco Van Hees

Contact:

Peter Mertens,

PVDA voorzitter

0487/558595